ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 25.9.2025 г.
COM(2025) 517 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Девети годишен доклад относно Механизма за бежанците в Турция

Съдържание

1. Въведение 1
1.1. Турция и кризата с бежанците 1
1.2. Отговор на ЕС на кризата и създаване на Механизма 3
2. Функциониране на Механизма 4
3. Финансов капацитет, продължителност и естество на финансирането 4
4. Прилагане на Механизма 7
5. Мониторинг, оценка и одит 16
6. Комуникация и видимост 17
7. Заключение и следващи стъпки 18

1. Въведение

Съгласно член 8, параграф 1 от Решение C(2015) 9500 на Комисията[1] („Решението“) Комисията трябва редовно да информира Европейския парламент и Съвета относно прилагането на Механизма за бежанците в Турция („Механизма“). Съгласно член 8, параграф 2 от Решението Комисията трябва да докладва ежегодно на Европейския парламент и на Съвета за прилагането на Механизма. Първият годишен доклад относно Механизма беше публикуван през март 2017 г[2]. Всички годишни доклади може да бъдат намерени на уебсайта на Механизма за бежанците. Настоящият доклад се основава на данни към февруари 2025 г. включително.

1.1.1. Турция и кризата с бежанците

Заради географското си положение Турция е важна държава за прием и транзит на бежанци и мигранти. По данни на турското правителство към януари 2025 г. страната е приютила 2 888 876 сирийци, ползващи се с временна закрила, и над 300 000 регистрирани бежанци и лица, търсещи убежище, главно от Афганистан, Ирак, Иран и Сомалия[3,4]. Това е оказало значително въздействие върху приемните общности. Продължителното принудително разселване на сирийски бежанци и нарастващият брой на незаконно пристигналите от Афганистан в Турция представляват все по-голямо предизвикателство за социалното сближаване между бежанците, мигрантите и приемните общности. Същевременно продължава да се наблюдава натиск по турско-иранската граница. По данни, предоставени от турските органи, след падането на режима на Асад през декември 2024 г. все по-голям брой сирийци със статут на лица, ползващи се с временна закрила в Турция, преминават границата със Сирия. Данните не сочат ясно дали става въпрос за постоянно връщане, или за кратки посещения[5]. Турските органи подчертават, че връщането следва да бъде доброволно, безопасно, достойно и организирано.

Турция продължава да полага много значителни усилия за приемането и посрещането на нуждите на бежанците и мигрантите и потвърди своя ангажимент за изпълнение на

[1] Решение C(2015) 9500 на Комисията от 24.11.2015 г. относно координацията на действията на Съюза и на държавите членки посредством механизъм за координация — Механизма за Турция в полза на бежанците.
[2] https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/9dc8736f-c734-48be-8678-aca919a6a1bf_bg.
[3] https://en.goc.gov.tr/irregular-migration.
[4] Специфична особеност на турската система за убежище е свързана с факта, че страната е подписала Протокола за статута на бежанците от 1967 г. към Женевската конвенция от 1951 г. с резерви. Съответно огромната част от бежанците в Република Турция не могат да кандидатстват за пълноправен статут на бежанец, а само за т. нар. „условен статут на бежанец“, с който, ако бъде предоставен, се ограничава престоят в страната до момента, в който лицето, признато за бежанец, бъде „презаселено в трета държава“.
[5] На 29 януари 2025 г. турското министерство на вътрешните работи съобщи, че от 9 декември 2024 г. 81 576 бежанци са се върнали в Сирия. Освен това то потвърди, че в съответствие с препоръката на ВКБООН президентът Ердоган е одобрил кратките посещения за сирийци от Турция от 1 януари до 1 юли 2025 г. В рамките на този шестмесечен период посочен глава на семейството ще може да влиза/напуска страната три пъти, без да губи статута си на лице, ползващо се с временна закрила.

изявлението на ЕС и Турция от 18 март 2016 г.[6] („изявлението“). През 2024 г. изявлението продължава да дава конкретни резултати. Макар и все още да са по-ниски от стойностите отпреди изявлението, броят на незаконно пристигналите по море в Гърция и по суша в България се е увеличил, докато броят на незаконно пристигналите в Италия и в контролираните от правителството зони в Кипър е намалял значително[7].

Изпълнението на схемата за презаселване „1:1“ в рамките на изявлението продължава. Между април 2016 г. и февруари 2025 г. повече от 43 815 сирийски бежанци са били презаселени от Турция в ЕС. От 2016 г. насам от гръцките острови в Турция са върнати 2 140 мигранти. Тъй като турските органи не са отменили решението си от март 2020 г. за преустановяване на операциите по връщане в рамките на изявлението вследствие на пандемията от COVID-19, оттогава насам не са извършвани операции по връщане въпреки многократните искания от Комисията и гръцките органи.

През октомври 2020 г. Европейският съвет постигна съгласие за стартирането на положителна програма между ЕС и Турция. Определени бяха четири приоритетни области: i) подобряване на функционирането на митническия съюз и възобновяване на дискусиите относно неговата модернизация; ii) миграция и подпомагане на бежанците; iii) диалози на високо равнище; и iv) контакти между хората и мобилност. През юни 2021 г. Европейският съвет потвърди отново готовността на ЕС да работи с Турция по поетапен, пропорционален и обратим начин, за да се засили сътрудничеството в редица области от общ интерес, при положение че бъдат изпълнени условията, определени през март 2021 г. и в предишни заключения на Европейския съвет. Съвместното съобщение от 29 ноември 2023 г. бе в отговор на призива на Европейския съвет към върховния представител и Комисията от 29 и 30 юни 2023 г. да представят доклад за актуалното състояние на отношенията между ЕС и Турция. В него бяха представени няколко предложения за активизиране на отношенията, включително в областта на управлението на миграцията и финансовата подкрепа за бежанците и приемните общности. През ноември 2023 г. в Брюксел се проведе диалог на високо равнище между ЕС и Турция по въпросите на миграцията и сигурността, а през първата половина на 2025 г. се очаква провеждането на нова среща.

[6] http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/.

[7] Между януари и декември 2024 г. в ЕС са пристигнали 65 574 незаконни мигранти от Турция в сравнение с 57 597 пристигнали през същия период на 2023 г., което представлява увеличение от 14 %. През 2024 г. общият брой на незаконно пристигналите по море в Гърция се е увеличил с 31 % в сравнение с 2023 г. Броят на незаконно пристигналите по суша в Гърция се е увеличил в много по-малка степен — с 2 %. Същевременно броят на пристигналите в Кипър през демаркационната линия е намалял с 42 % между януари и декември 2024 г. в сравнение със същия период на 2023 г. Освен това между януари и февруари 2025 г. в ЕС са пристигнали 4 537 незаконни мигранти от Турция в сравнение със 7 426 пристигнали през същия период на 2024 г., което представлява намаление от 39 %. През 2024 г. миграционният маршрут от Турция към Италия е намалял в значителна степен — около 3 366 пристигнали, като на Турция се падат 5 % от незаконно преминалите границата в Италия. През 2015 г., преди изявлението на ЕС и Турция, броят на незаконно пристигналите по маршрута през Източното Средиземноморие е бил 885 386.

1.2. Отговор на ЕС на кризата и създаване на Механизма

В отговор на призива от страна на държавите — членки на ЕС, за значително допълнително финансиране за подпомагане на бежанците в Турция Комисията създаде Механизъм за бежанците в Турция с Решение на Комисията от 24 ноември 2015 г., изменено на 10 февруари 2016 г. и на 14 март и 24 юли 2018 г. С помощта на Механизма се координира мобилизирането на ресурси, предоставени както от бюджета на ЕС, така и чрез допълнителни вноски на държавите членки, включени в бюджета на ЕС като външни целеви приходи[8]. Държавите членки поеха политически ангажимент да предоставят национални вноски като част от Общото споразумение между държавите — членки на ЕС, и Европейската комисия, прието на 3 февруари 2016 г. и актуализирано при одобряването на втория транш на Механизма[9]. С Общото споразумение бе създадена и рамка с условия.

На 18 март 2016 г. държавните и правителствените ръководители на ЕС и Турция потвърдиха отново своя ангажимент за изпълнението на съвместния си план за действие и се договориха за допълнителни мерки, насочени към задълбочаване на отношенията между ЕС и Турция и справяне с миграционната криза[10]. Турция и ЕС признаха, че са нужни допълнителни, бързи и решителни усилия. По-специално в Изявлението на ЕС и Турция се призовава да се сложи край на незаконната миграция от Турция към ЕС чрез разбиване на бизнес модела на контрабандистите и предлагане на алтернатива на мигрантите, за да не излагат на опасност живота си, както и за ускоряване на прилагането на Механизма.

За първия транш на Механизма (2016—2017 г.) бяха отпуснати общо 3 милиарда евро[11], а за втория транш (2018—2019 г.) бяха предоставени допълнителни 3 милиарда евро, с което средствата по Механизма достигнаха общо 6 милиарда евро. След това заседание Комисията реагира бързо, за да сключи договори за първите проекти. Към 31 декември 2020 г. Комисията беше сключила договори за пълния размер на отпуснатите оперативни средства по Механизма, като до края на 2024 г. бяха изплатени над 5,7 милиарда евро.

[8] Външни приходи съгласно член 21, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета (ОВ L 298, 26.10.2012 г., стр. 1), за вноски през 2016 г. и до 1 август 2018 г. и съгласно член 21, параграф 2, буква а), подточка ii) от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

[9] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11329-2018-INIT/en/pdf

[10] http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/.

[11] Сумата от 3 милиарда евро бе предоставена в допълнение към сумата от 345 милиона евро, която Комисията вече беше отпуснала на Турция в отговор на кризата със сирийските бежанци преди задействането на Механизма, и допълни двустранната помощ от държавите членки.

2. Функциониране на Механизма

Механизмът има координираща функция и дава възможност за бързо, ефективно и ефикасно мобилизиране на помощта от ЕС за бежанците в Турция, като същевременно осигурява добро финансово управление. С Механизма се гарантира оптимално мобилизиране на съществуващите инструменти на ЕС за финансиране под формата на хуманитарна помощ и/или помощ за развитие, за да се посрещнат нуждите на бежанците и приемните общности по всеобхватен и координиран начин[12].

Ръководният комитет на Механизма осигурява стратегически насоки за приоритетите, вида на действията, които да бъдат подкрепени, сумите, които да бъдат разпределени, и инструментите за финансиране, които да бъдат мобилизирани, както и насоки относно условията, свързани с изпълнението на ангажиментите на Турция по Съвместния план за действие между ЕС и Турция от 29 ноември 2015 г. („Съвместния план за действие“)[13].

Устойчивостта на проектите по линия на Механизма и отговорността, споделяна от турските органи, продължават да бъдат важни. Значението на устойчивостта и въздействието бяха подчертани в препоръките във втория специален доклад на Европейската сметна палата от април 2024 г. Идентифицирането на приоритетни области за помощ се основава на цялостната и независима оценка на нуждите, която беше актуализирана през 2018 г.

Чрез Механизма се координира финансиране от следните инструменти за външно финансиране[14]: i) хуманитарната помощ; ii) Европейския инструмент за съседство; iii) Инструмента за сътрудничество за развитие (ИСР); iv) Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП); и v) Инструмента, допринасящ за стабилността и мира. Мерките, финансирани от бюджета на ЕС, се изпълняват съгласно финансовите правила и разпоредби, приложими за прякото и непрякото управление. Прилагането на помощта зависи от стриктното спазване от страна на Турция на ангажиментите, поети в рамките на съвместния план за действие и на изявлението.

3. Финансов капацитет, продължителност и естество на финансирането

Общият бюджет, координиран от Механизма, е 6 милиарда евро, мобилизирани на два транша. Проектите по първия и втория транш продължават до края на 2025 г. (с четири

[12] Решение C(2015) 9500 на Комисията от 24.11.2015 г., член 2 — „Цели на Механизма“.

[13] Вж. член 5, параграф 1 от Решение C(2015) 9500 на Комисията, изменено с Решение C(2016) 855 на Комисията.

[14] Вноските по линия на Европейския инструмент за съседство и Инструмента за сътрудничество за развитие (ИСР) бяха съответно прехвърлени и изпълнени в рамките на Инструмента за предприсъединителна помощ и Доверителния фонд на ЕС. Като цяло всички вноски по Механизма към Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия (от ИПП и в по-малка степен от ИСР) бяха изпълнени под формата на нехуманитарна помощ.

проекта, които са удължени до края на 2029 г. поради форсмажорни обстоятелства, като земетресението през 2023 г.), като много проекти по първия транш са приключили, а повечето проекти трябва да приключат навреме или преди крайния срок. По изключение поради пандемията от COVID-19 срокът на изпълнение за проектите в рамките на специалната мярка от 2016 г. (в размер на 1,6 милиарда евро) беше удължен, което осигурява възможност да бъдат постигнати обявените цели по всички засегнати проекти.

Първият транш възлизаше на 3 милиарда евро, от които 1 милиард евро бяха мобилизирани от бюджета на ЕС, а 2 милиарда евро бяха предоставени под формата на двустранни вноски от държавите членки. Подобно на това вторият транш възлизаше на 3 милиарда евро, от които 2 милиарда евро бяха осигурени от бюджета на ЕС, а 1 милиард евро — от държавите членки[15].

Що се отнася до средствата от бюджета на ЕС, от сумата 1 милиард евро от бюджета на ЕС за периода 2016—2017 г. през 2016 г. бяха мобилизирани 250 милиона евро, а през 2017 г. — 750 милиона евро. От сумата 2 милиарда евро от бюджета на ЕС за периода 2018—2019 г. през 2018 г. бяха мобилизирани 550 милиона евро, а остатъкът — през 2019 г.

Що се отнася до вноските на държавите членки, за първия транш държавите членки предоставиха за Механизма 677 милиона евро през 2016 г., 847 милиона евро през 2017 г., 396 милиона евро през 2018 г. и 80 милиона евро през 2019 г. За втория транш държавите членки предоставиха 68 милиона евро през 2018 г., 202 милиона евро през 2019 г., 265 милиона евро през 2020 г., 166 милиона евро през 2021 г. и 165 милиона евро през 2022 г., като последните плащания възлизаха на 134 милиона евро през 2023 г. Вноските на държавите членки бяха направени пряко в бюджета на ЕС под формата на външни целеви приходи и бяха включени в бюджетните редове на ИПП и за хуманитарна помощ.

Продължава да е налице задоволително съответствие между темпа на плащанията на вноските на държавите членки *към* Механизма и дела на плащанията, финансирани чрез тези вноски, *по* линия на Механизма.

Допълнителна помощ от ЕС за бежанците в Турция, предоставена извън Механизма
През 2020 г. Комисията разпредели допълнителни 535 милиона евро за подкрепа на хуманитарни операции в Турция извън Механизма. Тази помощ за бежанци беше насочена към основни нужди, закрила, образование и здравеопазване и беше изцяло договорена и изплатена.

[15] https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/.

Тази тенденция продължи през 2021 г. В отговор на заключенията на Европейския съвет от юни същата година Комисията мобилизира още 3 милиарда евро за бежанците и приемните общности в Турция за периода 2021—2023 г. Това финансиране има за цел да гарантира възможността за продължаването на ключови интервенции по линия на Механизма в приоритетните области на хуманитарната помощ, основните нужди, образованието и здравеопазването, както и управлението на миграцията и граничния контрол. То включва и 150 милиона евро по линия на инструментите на ГД „Миграция и вътрешни работи“, предимно в подкрепа на усилията на държавите — членки на ЕС, за презаселване от Турция, но също и в подкрепа на управлението на миграцията, управлението на границите и усилията за борба с контрабандата. То включва също и 14,4 милиона евро по мярка за подкрепа, която беше приета през октомври 2024 г.

Значителна част от финансирането за периода 2021—2023 г. беше мобилизирана в отговор на разрушителните земетресения в Турция през 2023 г., като общо 355,6 милиона евро бяха насочени за социално-икономическа подкрепа, общинска инфраструктура, инфраструктура за образованието и за здравеопазването.

През февруари 2024 г. Европейският съвет реши да отпусне още 2 милиарда евро за поддържане на ефективно сътрудничество в областта на миграцията с държавите извън ЕС, включително за подкрепа на сирийските бежанци в Турция, като част от споразумение относно преразглеждането на многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г.

По време на Конференцията за Сирия през май 2024 г. Комисията обеща 1 милиард евро подкрепа за бежанците и приемните общности в Турция. Тази сума включва 520 милиона евро от редовния бюджет за 2024 г., с които да се гарантира продължаването на помощта за бежанците, и 480 милиона евро, предварително отпуснати от предоставените 2 милиарда евро, посочени по-горе, като за периода 2025—2027 г. остават около 1,5 милиарда евро. Пакетът в размер на 1 милиард евро включва пет мерки, насочени към: i) образование (80 милиона евро); ii) основни нужди, здравно обслужване, общински услуги и социално сближаване (421 милиона евро); iii) управление на миграцията и граничен контрол (398 милиона евро); iv) провизиране за евентуално бъдещо подновяване на ангажимента на Европейската инвестиционна банка за евентуални инвестиционни заеми, свързани с бежанците (75 милиона евро); и v) хуманитарна помощ (26 милиона евро).

Общото финансиране от Съюза, отпуснато за подпомагане на бежанците и приемната общност в Турция от 2011 г. насам, възлиза на 12,4 милиарда евро. Това включва 345 милиона евро помощ за бежанци, мобилизирана между 2011 г. и 2016 г., 6-те милиарда евро по Механизма, 535 милиона евро преходно финансиране през 2020 г., 3 милиарда евро допълнително финансиране за периода 2021—2023 г., 1 милиард евро през 2024 г. и допълнителни 1,5 милиарда евро планирано подпомагане до 2027 г.

4. Прилагане на Механизма

Механизмът се прилага под формата на хуманитарна помощ и помощ за развитие. В рамките на първия транш за съответните направления бяха разпределени приблизително 1,4 милиарда евро и 1,6 милиарда евро. Предвид продължителния характер на кризата в Сирия интервенциите по втория транш са съсредоточени все повече върху дейности за социално-икономическа подкрепа и създаване на възможности за препитание. В рамките на втория транш за хуманитарна помощ бяха разпределени 1,04 милиарда евро, а за помощ за развитие — 1,9 милиарда евро[16].
За Механизма като цяло разбивката на хуманитарната помощ и помощта за развитие към декември 2024 г. е, както следва:

За подробна информация вж. онлайн таблицата с проекти[17].

Помощта, предоставяна в рамките на Механизма, се основава на проекти. Отпускането на средства зависи от напредъка по изпълнението на интервенциите по линия на Механизма. Подкрепата по линия на Механизма включва подпомагане както за бежанците, така и за приемните общности.
С хуманитарната помощ в рамките на Механизма се цели подпомагането на най-уязвимите бежанци чрез предоставяне на зачитаща достойнството подкрепа, насочена към удовлетворяване на основните нужди, и закрила[18]. Тя служи и за преодоляване на пропуските посредством специализирани агенции и партньори в приоритетните области на здравеопазването и образованието. Предоставянето на хуманитарната помощ на ЕС

[16] Оставащата сума от 60 милиона евро е разпределена за административна и оперативна подкрепа, предоставена за разгръщането на Механизма.
[17] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/turkiye/eu-support-refugees-turkiye_bg.
[18] По линия на Механизма, главно чрез хуманитарна помощ, са разпределени общо 352 милиона евро за закрила. Дейностите включват регистрация и проверка на бежанците, укрепване на институционалния капацитет на генерална дирекция „Управление на миграцията“ в Турция и целеви интервенции за закрила на уязвимите групи. Закрилата също така е интегрирана в основните нужди, здравеопазването и образованието.

се направлява от Европейския консенсус относно хуманитарната помощ от 2007 г.[19], в който се предвижда, че ЕС като организация, предоставяща хуманитарна помощ, се придържа към хуманитарните принципи на хуманност, неутралност, безпристрастност и независимост, посочени в член 214 от Договора за функционирането на ЕС и в Регламента за хуманитарната помощ (№ 1257/96)[20,21].

В рамките на хуманитарното направление на Механизма бяха осъществени общо 65 проекта чрез 21 партньори както по първия, така и по втория транш. В тези проекти е обхванат отговорът по отношение на основните нужди, закрилата, образованието и здравеопазването на най-уязвимите бежанци в Турция. В рамките на първия транш бяха разпределени около 1,4 милиарда евро за хуманитарна помощ, като за тях са сключени договори и са изплатени 1,4 милиарда евро, докато по втория транш са сключени договори за 1,05 милиарда евро и са изплатени 1,04 милиона евро.

С помощта за развитие се подпомагат по-дългосрочните нужди на бежанците в областта на здравеопазването, образованието и социално-икономическото развитие, и по-специално по отношение на достъпа до обществени услуги и възможностите за препитание, както и общинската инфраструктура. Освен това тази помощ е насочена към уязвимите групи, като във финансираните чрез нея интервенции е включен свързан с пола аспект, например закрила на жените и момичетата срещу сексуално и основано на пола насилие и подобряване на достъпа до сексуално и репродуктивно здравеопазване.

В рамките на направлението за развитие на Механизма продължава напредъкът по изпълнението на 26 проекта, договорени по първия транш. От тези проекти 15 са изпълнени по линия на Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия за общо 293 милиона евро в допълнение към отпуснатите средства, които се управляват пряко чрез ИПП[22].

Плащанията към партньорите по изпълнението достигнаха близо 3,2 милиарда евро от общо 3,5 милиарда евро, отпуснати за помощ за развитие в рамките на двата транша[23]. В рамките на първия транш бяха разпределени около 1,6 милиарда евро за помощ за развитие, като за тях са сключени договори и са изплатени 1,6 милиарда евро, докато по втория транш са сключени договори за 1,9 милиарда евро и са изплатени близо 1,7 милиона евро.

---

[19] Съвместна декларация на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки.

[20] Регламент (ЕО) № 1257/96 на Съвета от 20 юни 1996 г. относно хуманитарната помощ.

[21] Хуманитарната помощ на Европейската комисия се основава на специфичните за всяка държава годишни планове за изпълнение на хуманитарни дейности. Рамката за сътрудничество между Комисията и нейните партньори в областта на хуманитарната помощ е установена чрез финансовите и административните рамкови споразумения на Комисията с международни организации и рамковите споразумения за партньорство с неправителствени организации.

[22] Средствата от ИПП в рамките на Механизма се управляват съгласно правилата за външни действия, съдържащи се в част втора, дял IV от Финансовия регламент и правилата за неговото прилагане.

[23] Тази цифра включва и плащанията по проекти, изпълнявани от Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия, които все още не са отразени в бюджета на ЕС.

Направлението за развитие на Механизма включва 14 договора, които се изпълняват в момента.

През 2024 г. прилагането на Механизма продължава да бъде засегнато от много високата инфлация в Турция и предизвикателствата, свързани с валутния курс. Това наложи намаляване на обхвата на някои проекти.

Интервенции в рамките на Механизма по приоритетни области

Напредъкът, постигнат по приоритетни области и по двата транша на Механизма, се отчита в мониторинговите доклади за Механизма[24]. Бе постигнат значителен напредък в следните приоритетни области.

Образование

Общо 2,08 милиарда евро бяха разпределени за подкрепа на образованието по линия на Механизма и за допълнителна подкрепа за бежанците.

В рамките на хуманитарното направление на Механизма бяха разпределени повече от 181 милиона евро за образование. Програмата за обвързано с условия предоставяне на парични средства за образование (ПОУППСО) подкрепя записването в училище и присъствието на учебните занятия на деца бежанци чрез предоставяне на месечни плащания на семействата бежанци, при условие че учениците редовно посещават училище. През 2024 г. чрез програмата ПОУППСО VI са получили подкрепа около 585 000 уязвими деца бежанци чрез обвързано с условия предоставяне на парични средства за образование срещу редовно присъствие на учебните занятия в обществените училища. Общо 42 312 деца бежанци, изложени на риск, са се възползвали от услуги за закрила чрез центровете за социални услуги към турското правителство и обществените центрове към турския Червен полумесец.

През септември 2024 г. равнището на паричната помощ беше коригирано, за да се смекчи отрицателното въздействие на високата инфлация. Въпреки това броят на учениците, възползвали се от програмата, леко е намалял през годината поради финансови затруднения и прилагането на система за проверка, основаваща се на адреса. По тази система семействата, ползващи временна закрила, които са променили своето местопребиваване без предварително одобрение от страна на органите, са заплашени от преустановяване на статута им, което води до тяхното изключване от програмите за социално подпомагане.

През август 2024 г. министърът на вътрешните работи съобщи, че местонахождението на 729 000 сирийци, ползващи временна закрила, не може да се установи на адреса, на който са регистрирани, и тяхната регистрация следва да бъде повторно активирана. В

[24] https://enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/turkiye/eu-support-refugees-turkiye_en?prefLang=bg

резултат на това децата от тези семейства не са могли да кандидатстват по програми за социално подпомагане като Програмата за обвързано с условия предоставяне на парични средства за образование (ПОУППСО) или е трябвало да напуснат изцяло програмата. С цел преодоляване на тези предизвикателства Министерството на семейството и социалните услуги засили компонента за закрила на детето през последното тримесечие на 2024 г.

Прилагането на водещата програма на Механизма (Насърчаване на интеграцията на сирийските деца в турската образователна система [Promoting Integration of Syrian Kids in the Turkish Education System] — PIKTES II) от Министерството на националното образование, с общ бюджет от 400 милиона евро, приключи през януари 2023 г. Тя беше последвана от PIKTES+[25] с общ бюджет от 300 милиона евро, финансиран по линия на допълнителната помощ за бежанците в Турция. През ноември 2024 г. PIKTES+ получи допълнително 80 милиона евро, за да се подпомогне плащането на възнагражденията на учителите.

Общата цел на помощта от ЕС за бежанците в тази приоритетна област продължава да бъде интегрирането на всички деца бежанци в турската система на формалното образование, допълнено от обхващане на децата, които не посещават училище, и създаване на безопасни пътища за учене, както и подобряване на резултатите от ученето. Към март 2024 г. 74 % (834 169) от децата бежанци са участвали във формалното образование (включително предучилищното образование) в 29-те най-гъсто населени с бежанци провинции, към които е насочена програмата PIKTES+.

Броят на учащите бежанци и такива от приемни общности, получаващи стипендии с подкрепа по линия на Механизма, за да посещават заведения за техническо и професионално образование и обучение или висши училища, е достигнал 29 049. По-голямата част от тях са бежанци, като се запазва балансът между половете.

В рамките на Механизма продължава подкрепата за развитието на образователната инфраструктура и това спомага за намаляване на пренаселеността в училищата. Отбелязан е значителен напредък в броя на модернизираните и завършените учебни заведения. При модернизирането основно постижение е инсталирането на 8 700 интелигентни дъски в начални и средни училища. Към днешна дата над 12 000 заведения са модернизирани с подкрепа по линия на Механизма.

Освен това в рамките на проектите „Образование за всички по време на криза“ и „Образователна инфраструктура за устойчивост“ бяха построени 175 училища и започнаха да се предоставят образователни услуги. Инсталираните в училища покривни слънчеви панели генерират електроенергия за 50 училища, а в 41 училища бяха завършени мерки за повишаване на енергийната ефективност.

[25] Насърчаване на приобщаващото образование на децата в турската образователна система (Promoting Inclusive Education for Kids in the Turkish Education System (PIKTES+).

През 2024 г. бяха подписани договори с цел подпомагане на възстановяването на образователната инфраструктура в Турция, особено след земетресенията от февруари 2023 г. Целта на това финансиране е да се увеличи достъпът до образование както за бежанците, така и за приемните общности. По два проекта за отпускане на безвъзмездни средства на обща стойност 20 милиона евро се предоставят стипендии и свързани с тях услуги на студенти бежанци и студенти от приемните общности, които следват в бакалавърска/магистърска степен. Проектите стартираха през януари 2023 г. и следва да продължат три години. Към януари 2025 г. са предоставени стипендии на 5 702 студенти във висшето образование, от тях 3 077 са сирийски, а 2 625 турски студенти.

Закрила

По линия на Механизма, главно чрез проекти в рамките на хуманитарното направление, бяха разпределени общо 352 милиона евро за подкрепа за закрила и за допълнителна подкрепа за бежанците.

В рамките на хуманитарното направление на Механизма беше оказана подкрепа за регистрацията и проверката на бежанците, което им даде възможност да се узакони статутът им в Турция и им помогна да получат достъп до услуги. По-специално чрез него бяха подпомогнати усилията за регистрация в генерална дирекция „Управление на миграцията“ в Турция и беше укрепен нейният институционален и технически капацитет. В допълнение към отделните интервенции за закрила, насочени към запълването на празнотите и отговарянето на конкретните нужди и на лицата, изложени на риск, закрилата беше също така интегрирана в другите стълбове на стратегията за хуманитарна реакция (основни нужди, здравеопазване и образование). Общата цел е да се обърне повече внимание на уязвимостите на бежанците, да се узакони техният статут и те да бъдат свързани в по-широка мрежа от обществени услуги и услуги на ООН/НПО. През отчетния период помощта остава съсредоточена върху най-уязвимите групи (напр. сезонни работници мигранти в селското стопанство, ключови бежански групи[26] и др.). В допълнение проектите, финансирани чрез Доверителния фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия, включват помощ за общински центрове, приемащи бежанци, и за по-нататъшното насочване на уязвимите бежанци към подходящи услуги.

В рамките на направлението за развитие на Механизма продължава усвояването на преките безвъзмездните средства в размер на 20 милиона евро, предоставени на Министерството на труда, семейството и социалните услуги. Този проект има за цел да увеличи достъпа на уязвимите слоеве от турското и бежанското население до качествени

[26] Те включват бежанци, живеещи в най-засегнатите от земетресенията през 2023 г. провинции, както и уязвими групи бежанци и мигранти със специфични нужди от закрила (напр. домакинства с един родител, хора с увреждания, лица, преживели насилие, основано на пола, ЛГБТИК), включително около 300 000 деца, които не ходят на училище.

социални услуги, както и способността на министерството да предоставя интегрирани и качествени социални услуги.

Здравеопазване

Общо 1,05 милиарда евро бяха разпределени за подкрепа на здравеопазването по линия на Механизма и за допълнителна подкрепа за бежанците.

Основният стълб на финансирането по Механизма е подкрепата за здравето на мигрантите, известен като SIHHAT — проект, финансиран с три последователни разпределения на средства: 300 милиона евро през 2016 г., 210 милиона евро през 2020 г. и 210 милиона евро през 2023 г. Чрез SIHHAT се подпомагат усилията на Министерството на здравеопазването на Турция за осигуряване на безплатен и равноправен достъп до здравеопазване на всички бежанци. Функционират общо 176 здравни центъра и девет полеви здравни пункта за мигранти в 32 провинции, а около 3 500 здравни служители, от които 75 % са от сирийски произход, работят в подкрепяни от ЕС заведения. Вследствие на земетресенията е загубен здравен персонал и са повредени 17 центъра; техните услуги са преместени във временни полеви здравни пунктове. Изпълнението на SIHHAT II приключи в средата на 2024 г. Чрез SIHHAT III се гарантира, че здравните услуги за бежанците ще продължат да се предоставят благодарение на допълнителна подкрепа на ЕС в размер на 210 милиона евро през 2023 г. и 50 милиона евро през 2024 г.

Двете болници, финансирани по Механизма — Дьортьол/Хатай и Килис — са напълно функциониращи от 2022 г. и предоставят изключително важни здравни услуги след земетресенията през 2023 г., когато капацитетът на двете болници беше увеличен до 400 легла. Освен това по Механизма продължават да се изграждат и обновяват здравни центрове за мигранти, да се доставят медицинско оборудване,
комплекти с принадлежности за майчинство и комплекти с хигиенни принадлежности и да се обновяват отделения по физиотерапия и рехабилитация, като допълнение към SIHHAT. През 2024 г. започна изграждането на осем здравни центъра и бяха доставени 113 единици медицинско оборудване, от които се възползват над 40 болници.

По отношение на хуманитарната помощ два центъра за физическа рехабилитация в Килис и Рейханлъ/Хатай продължават да функционират и да предоставят услуги като физиотерапия, подкрепа за психичното здраве и психосоциална подкрепа за бежанци с увреждания и други уязвими групи.

Общинска инфраструктура

Общо 509 милиона евро бяха разпределени за подкрепа за общинска инфраструктура по линия на Механизма и за допълнителна подкрепа за бежанците.

По Механизма се подпомагат различни общини чрез предоставяне на основни общински услуги, включително водоснабдяване, канализация и управление на твърди отпадъци. По него също така се подпомага инфраструктурата на местно равнище чрез предоставяне на услуги, свързани с развлечения и отдих. Що се отнася до съоръженията за развлечения и отдих, завършени са 12 съоръжения (футболни игрища и тенис кортове), а в процес на изграждане са 10 спортни комплекса. Продължава строителството по проекти в областта на водоснабдяването и отпадъчните води в провинциите Килис, Шанлъурфа, Газиантеп, Мерсин, Мардин, Адъяман, Малатия и Хатай.

През 2023 г. и 2024 г. бяха подготвени допълнителни договори за общинска инфраструктура. Целта им е да предоставят възможност за продължаване на проект, насочен към подкрепата за уязвимите младежи чрез осигуряване на приобщаваща спортна и младежка инфраструктура, както и продължаване на проект, насочен към реконструкция на системите за водоснабдяване и отпадъчни води.

През 2024 г. в тази приоритетна област беше подписан друг договор с турското Министерство на околната среда, благоустройството и изменението на климата за подпомагане на подготовката и изпълнението на проекти в областта на общинската инфраструктура, за които отпускането на заеми от международни финансови институции ще бъде улеснено чрез Ilbank.

Основни нужди и социално-икономическа подкрепа

Общо 4 милиарда евро бяха разпределени за основни нужди и социално-икономическа подкрепа по линия на Механизма и за допълнителна подкрепа за бежанците.

Интервенциите в тази приоритетна област имат за цел да се помогне за посрещането на основните нужди на най-уязвимите бежанци и да се повиши устойчивостта и самостоятелността на бежанците. Това следва да създаде условия за постепенно преминаване от зависимост от социално подпомагане към по-голяма самостоятелност и по-големи възможности за препитание.

В рамките на осигуряваната по линия на Механизма помощ за посрещане на основните нужди повече от 2,6 милиона бежанци получиха пряка подкрепа, която им позволява да живеят достойно. До юли 2023 г. по-голямата част от подкрепата се предоставя чрез Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства (МСЗИО), която е програма за социално подпомагане, осигуряваща ежемесечна помощ в брой чрез система за дебитни карти на повече от 1,6 милиона бежанци бенефициери.

По линия на втория транш по Механизма приключи изпълнението на преките безвъзмездни средства в размер на 245 милиона евро с Министерството на семейството и социалните услуги. Тези безвъзмездни средства позволяват предоставянето на ежемесечна финансова помощ, съпоставима със социалното подпомагане, предоставяно на уязвими лица съгласно турската система за социална сигурност, т.е. допълнителната

МСЗИО (Д-МСЗИО). Проектът се изпълнява успоредно с МСЗИО и осигурява подкрепа за домакинства със самотни родители, възрастни хора и лица с увреждания (включително с тежки увреждания). През 2024 г. беше осигурено продължението на програмите МСЗИО и Д-МСЗИО[27] в рамките на 3 милиарда евро допълнителна подкрепа за бежанците, мобилизирана за периода 2021—2023 г.,[28] извън рамката на Механизма. Оттогава двете програми са обединени в единния договор. През юли 2023 г. с Министерството на семейството и социалните услуги беше подписана тази нова програма за парична помощ „Мрежа за социална закрила за бежанците в Турция (МСЗ)“ (781 милиона евро). Тази интервенция бележи прехода на МСЗИО от хуманитарна помощ към по-дългосрочна помощ за развитие, като ГД „Хуманитарна помощ“ вече не участва в управлението на програмата. Настоящата програма (МСЗ) подкрепя малко над 1,4 милиона бежанци да посрещнат ежедневните си основни нужди.

Продължава да се осигурява допълнителна социално-икономическа подкрепа на бежанците, за да се улесни техният достъп до пазара на труда. Стратегията на ЕС в тази приоритетна област обхваща както предлагането, така и търсенето на пазара на труда. Основните видове подкрепа включват техническо и професионално образование и обучение; курсове за краткосрочно професионално обучение, включващи обучение в работна среда, обучение за социални умения, консултации и помощни услуги за намиране на работа и професионално ориентиране, както и подкрепа за получаване на разрешение за работа. Що се отнася до курсовете за краткосрочно обучение за развитие на професионални умения, през 2024 г. в рамките на период от шест месеца са били регистрирани 11 779 участници в курсове за краткосрочно обучение за развитие на професионални умения, като кумулативният брой бенефициери е възлязъл на 83 789, от които 51 % мъже. Освен това съгласно данните, събрани в рамките на три проекта през същия период, е било отчетено увеличение с 8 584 нови работни места, създадени от предприятия, създадени или разширени с подкрепата на ЕС за бежанците, с което общият брой е достигнал 15 004 работни места.

Второто основно направление на програмата е насочено към учредяване на нови предприятия и разширяване чрез материална и нематериална подкрепа на вече съществуващи такива с цел да се подобри създаването на формални работни места. Проектите „Подкрепа за заетост“ и „Подкрепа за преход към пазара на труда“ (ISDEP I и ISDEP II), изпълнявани в сътрудничество с Турската агенция по заетостта (İŞKUR), съвместно с Генерална дирекция „Международна работна сила“ (DG ILF) на Министерството на труда и социалната сигурност, са насочени към повишаване на формалната заетост на бежанците и членовете на приемните общности. ISDEP I

[27] Планира се следващият етап на програмата МСЗИО да бъде поет от ГД „Разширяване и източно съседство“.

[28] *Решение за изпълнение на Комисията* от 4.1.2022 г. *относно финансирането на индивидуалната мярка за предоставяне на парична подкрепа на най-уязвимите бежанци в Турция през 2022 г. и 2023 г.* (*C(2022) 7822*) и *Решение за изпълнение на Комисията* от 7.12.2022 г. *относно финансирането на индивидуалната мярка за продължаване на подкрепата за основни нужди и преход към възможности за поминък на бежанците в Турция през 2022 г.* (*C(2022) 8887*).

приключи успешно през 2024 г. Предоставянето на безвъзмездни средства за предприемачи, включително обучение по предприемачество, както и материална и нематериална подкрепа както за бежанците, така и за приемните общности за създаване на работни места се извършва в тясно сътрудничество с турската Организация за развитие на малките и средните предприятия (KOSGEB) и Турската банка за развитие и инвестиции (TKYB).

Проектите за повишаване на предприемаческите умения за устойчива социално-икономическа интеграция (ENHANCER) и за социално предприемачество, овластяване и сближаване в бежанските и приемните общности в Турция споделят една и съща цел и се изпълняват в сътрудничество с Министерството на промишлеността и технологиите. Осъществяват се допълнителни проекти в областта на заетостта в селското стопанство, професионалното обучение и чиракуването. През 2024 г. бяха подписани договори за допълнителна социално-икономическа подкрепа. Това включва договори, насочени към подобряване на устойчивия поминък и формалната заетост на бежанците и членовете на приемните общности в районите, засегнати от земетресенията през февруари 2023 г.

Управление на миграцията

Общо 878 милиона евро бяха разпределени за подкрепа на управлението на миграцията по линия на Механизма и за допълнителна подкрепа за бежанците[29].

Завършени бяха два проекта, финансирани по първия транш, на обща стойност 80 милиона евро. По първия проект беше предоставена подкрепа от ЕС за укрепване на капацитета за търсене и спасяване на турската брегова охрана, а целта при втория беше да се подпомогне Генерална дирекция „Управление на миграцията“ в Турция[30] при управлението на връщането от ЕС.

През 2024 г. продължи изпълнението на три проекта на стойност 30 милиона евро по линия на допълнителната подкрепа за бежанците с цел: i) укрепване на капацитета на Генерална дирекция „Управление на миграцията“ в Турция за борба с незаконната миграция; ii) подобряване на сътрудничеството между службите на агенциите за управление на границите на летищата; и iii) продължаване на предоставянето на оперативна подкрепа за управление на специалните домове за временно настаняване.

От 2024 г. насам се изпълнява договор в размер на 220 милиона евро, подписан през декември 2023 г. Той има за цел да се укрепи допълнително управлението на границите по източната и югоизточната граница на Турция. През 2024 г. по линия на допълнителната подкрепа за бежанците бяха разпределени допълнително 398 милиона евро за подкрепа на капацитета за управление на миграцията и границите на Турция. Акцентът на това финансиране се поставя върху: i) доброволно връщане в

[29] Това не включва 150 милиона евро, разпределени по инструментите на ГД „Миграция и вътрешни работи“.
[30] По онова време с наименование Генерална дирекция „Управление на миграцията“ (ГДУМ).

държавите на произход; ii) подобряване на процедурите за международна и временна закрила; iii) предотвратяване на контрабандата на мигранти; iv) сигурност на сухоземните и морските граници; и законна миграция. То включва също и допълнителни средства в размер 50 милиона евро, разпределени за горепосочения проект за управление на границите.

Аспекти, свързани с равенството между половете, в проектите по линия на Механизма

Чрез третия план за действие на ЕС относно равенството между половете „Заедно по пътя към равен по отношение на половете свят за периода 2021—2025 г.“ продължава да се ръководи изпълнението на действията по Механизма. Утвърждаването, защитата и упражняването на човешките права на жените и момичетата в цялото им многообразие, равенството между половете и овластяването на жените и момичетата продължават да бъдат приоритети и през 2024 г. Съображенията, свързани с равенството между половете, бяха интегрирани във всички проекти по Механизма и бяха наблюдавани непрекъснато чрез дезагрегирани данни (76 показателя).

Чрез Механизма значително се е повишила пригодността за заетост на жените, като над 26 000 са завършили краткосрочно обучение за придобиване на професионални умения, около 40 000 са се възползвали от услуги за консултации по заетост, а 500 предприятия на жени предприемачи са получили консултантска или финансова подкрепа. По линия на Механизма са осигурени курсове по турски език за жени бежанки, като около 25 000 пълнолетни жени бежанци и 20 000 учащи се от женски пол са ги завършили успешно. Освен това приблизително 55 000 момичета бежанци са посещавали предучилищно образование, осигурено по проекти, финансирани от Механизма, като 15 000 учащи се от женски пол са получили образователни стипендии. По-специално, почти 50 % от учителите и образователния персонал, ангажирани по Механизма, са жени. Програмите за предоставяне на парични средства са предоставили равни ползи на над 1 милион жени бежанци, които редовно получават безусловни средства. Освен това около 400 000 семейства на учащи се от женски пол са получили обвързани с условия парични средства за образователна подкрепа. Отделно от програмите за предоставяне на парични средства около 500 000 жени бежанци са били насочени към служби за закрила, а приблизително 550 000 жени бежанци са се възползвали от услуги за закрила по проекти, финансирани от Механизма.

5. Мониторинг, оценка и одит

През 2024 г. отчитането на постигнатите от Механизма резултати продължава да се основава на Рамката за резултатите, постигнати чрез Механизма,[31] и на очакваната на

[31] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/23babb53-e316-4361-b373-78f0ce1d663e_bg?filename=EU%20support%20to%20Refugees%20in%20TR_Results%20Framework.pdf

теория промяна[32]. Тринадесетият мониторингов доклад за Механизма беше публикуван през декември 2024 г. и може да бъде намерен на уебсайта на ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“[33].

В края на 2024 г. Комисията подписа нов договор, за да осигури продължаването на мониторинга и системата за управление на данните на Механизма съгласно определеното в първия договор за техническа помощ (SUMAR)[34]. Първоначалният договор SUMAF[35] приключи през декември; по него бяха отчетени 127 мисии за наблюдение (обхващащи четири ad hoc мисии), 53 проверки на място и 112 мисии за наблюдение[36].

През май 2024 г. Комисията подписа рамково споразумение за окончателна оценка на Механизма. След Стратегическата междинна оценка на Механизма през 2021 г. окончателната оценка трябва да се съсредоточи върху втория транш на Механизма и следва да бъде завършена в края на 2025 г., което ще отбележи приключването на Механизма.

През април 2024 г. Европейската сметна палата (ЕСП) издаде своя втори доклад за одит на изпълнението на Механизма. Одитният доклад, включващ констатациите и препоръките на ЕСП и отговорите на Комисията, беше публикуван на 24 април 2024 г. и е достъпен онлайн[37]. Ключова препоръка на ЕСП е Комисията да подобри начина, по който се измерва въздействието на проектите по линия на Механизма, както и да започне дискусия с държавите членки и турските власти относно начините за осигуряване на устойчивост.

6. Комуникация и видимост

През 2024 г. продължават дейностите за повишаване на видимостта на действията по Механизма и за популяризиране на работата на ЕС в подпомагането на Турция във връзка с приемането на бежанците. Поради рязкото засилване на негативната официална реторика и обществените настроения спрямо бежанците през този период дейностите бяха съсредоточени върху помощта на ЕС за бежанците и приемните общности след земетресенията през февруари 2023 г. Примери за това са: i) журналистическо посещение в края на януари 2024 г.; ii) няколко примера за успех и видеоматериали; iii) събитие, публикация, видео и фото албум „Stronger Together“ [„По-силни заедно“] за

[32] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/99c1bfa3-1853-42ff-ae3b-59622f7bdab1_bg?filename=EU%20support%20to%20refugees%20in%20TR_Theory%20of%20Change%202024.pdf
[33] https://enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/turkiye/eu-support-refugees-turkiye_en?prefLang=bg
[34] Техническа помощ за мониторинга на изпълнението на подкрепата на ЕС за бежанците в Турция — IPA/2024/461-735.
[35] Техническа помощ в подкрепа на мониторинга на действия, финансирани по линия на Механизма за бежанците в Турция — IPA/2021/429-105 (допълнение VI към Договор IPA/2018/393-877).
[36] Кумулативни стойности от 2017 г.
[37] https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-06/SR-2024-06_BG.pdf

ролята на спасителните работници на ЕС при оказване на помощ за бежанците и приемните общности през февруари 2023 г., организирано в тясно сътрудничество с държавите — членки на ЕС, в Анкара; и iv) повишена видимост на посещението на комисар Ферейра в края на април 2024 г.

7. Заключение и следващи стъпки

Механизмът продължава да се прилага през 2024 г. До края на 2020 г. бяха сключени договори за пълния размер на оперативния бюджет на Механизма, а до края на 2024 г. бяха изплатени 5,7 милиарда евро. Механизмът продължава да осигурява така необходимата помощ за бежанците и приемните общности в Турция. Допълнителната помощ за бежанците, разпределена за периода 2020—2024 г., има за цел да осигури устойчивост на постиженията на Механизма.

Следващите стъпки включват:

- *продължаване на ефективното изпълнение на всички проекти по Механизма в полза на бежанците и приемните общности в съответствие с принципите на добро финансово управление;*
- *продължаване на разгръщането на свързаните с Механизма комуникационни дейности;*
- *организиране на заключително заседание на Ръководния комитет на Механизма през 2025 г.;*
- *програмиране на допълнителна подкрепа за бежанците и приемните общности в Турция за периода 2025—2027 г. с цел да се гарантира устойчивостта на постиженията в рамките на Механизма.*